

DENGÊ

KOMKAR

Sal : 3
Wext : 13.1.1982
Hejmar : 38
Biha : 1 DM

KOVARA FEDERASYONA KOMELÊN KARKERÊN KURDISTAN LI ELMANYA FEDERAL

DEMOKRATİK ÖĞRETMEN HAREKETİ DURDURULAMAZ !

12 Eylül'de faşist cuntanın yönetimi gassetmesinden sonra açılan TÖB-DER davası geçtiğimiz günlerde sonuçlandı. TÖB-DER faşist mahkemelere suçlu(!) bulunarak kapatıldı. Tüm mal varlığına el konuldu. Tutuklu bulunan TÖB-DER yöneticilerinden 50'si 9 yıla kadar ağır hapis cezalarına çarptırıldılar.

Eğitim emekçileri hangi haklar için mücadele etmişlerdi ki faşist çete bu denli öfkeyle saldırdı? DEK (Demokratik Eğitim Kurultayı)'te neler söylenmişti ki bilicimle faşistler ve gericiler kuduruyordu? Bu sorulara verilecek yanıtlar aynı zamanda faşizmin iğrenç yüzünün ve kimlere hizmet ettiğinin de yanıtları olacaktır.

Sömürgeci Türk burjuvazisi, eğitimi yıllar boyu talan ve soygun düzeninin devamı için bir araç olarak kullanmaya çalıştı. Eğitim vasıtasıyla kitleleri gerici, yoz bilgilerle afyonlamak, uyutmak istedi. Irkçılığı, şovenizmi körükleyerek halklar arasına düşmanlık sokmayı amaçladı. Türkiye Kürdistanı'nda yaşayan 12 milyonun üzerindeki Kürt halkını asimile etmek için kullandı.

Eğitim sisteminin bu ırkçı-şoven, asimilasyoncu karakterine, gerici ve yoz yapısına karşı eğitim emekçileri her dönemde üzerlerine düşen görevleri yerine getirmeye çalıştılar.

Burjuvazinin gerici yasalarına karşı eğitimin demokratikleştirilmesi için kararlı bir mücadele yürüttüler.

Demokratik öğretmen hareketinde 1976 yılında yapılan 3. Olağan Genel Kurul büyük bir öneme sahiptir. Bu kongre ile ilk kez Kürdistanlı sosyalistler TÖB-DER yönetimine ortak oldular. Bu dönemde TÖB-DER sorumluluğunu bilerek faşizme karşı verilen mücadelede demokrasi güçlerinin birlikte davranması için önemli bir işlev gördü. Güçbirliğinde birleştirici bir rol oynadı. Onlarca kitlesel miting ve yürüyüş düzenledi, yüzlerce kapalı salon toplantısı yaptı. Diğer yandan Türkiye öğretmen hareketi dışı açılarak uluslararası öğretmen hareketi ile canlı ilişkiler kurdu. Bunu 15 milyon üyeli Dünya Öğretmen Sendikaları Federasyonuna üye olarak somutlandı. Ayrıca DİSK'in onur üyeliğine kabul edilmekle de sendikal mücadelede önemli bir mevzi kazandı.

Kuşkusuz bu dönemde TÖB-DER'in başardığı en önemli görevlerin başında Türkiye'deki eğitim sisteminin ırkçı-şoven, asimilasyoncu karakterini teşhir etmesi gelmektedir. Yayın faaliyetlerinde, eğitim seminerlerinde, basın açıklamalarında eğitim karakteri üzerinde durulmuş, demokratik eğitimin hedefleri doğru olarak tesbit

edilmişti. Özellikle de 4 - 11 Şubat 1978'de düzenlediği DEK ile eğitim tarihinde önemli bir adım atmıştı. Demokratik Eğitim Kurultayı'nda başta DİSK olmak üzere kırkın üzerinde kitle örgütü; eğitim sorununu üretim sorunundan ayırmadan detaylı bir incelemesini yaptı. Eğitimin özde emekçi halktan yana biçimde ulusal olması gerektiğini saptadı. Kürt halkı ve onun dili, kültürü üzerindeki baskılara karşı çıktı, kendi ana dilinde eğitim hakkını savundu. Kürt halkının kendi kaderini tayin hakkını istedi. ROJA WELAT gazetesi üzerindeki yasağın kaldırılması için karar aldı.

Faşist çete tarafından geçmiştaki faaliyetlerinden dolayı yeniden yargılanarak faşizme, emperyalizme ve şovenizme karşı aktif mücadele verdiği için suçlu(!) ilan edilen TÖB-DER hakkında açılan dava faşizmin niteliğini sergileyen somut bir olaydır da.

Bu dava aynı zamanda sömürgeci Türk burjuvazisinin Kürt halkına, onun ulusal demokratik haklarına ne denli düşman olduğunun da göstergesidir. Faşist mahkeme bu konuda TÖB-DER yöneticilerini şöyle suçluyordu:

"Eğitimin ırkçı-şoven, asimilasyoncu karakterinde olduğunu söyleyerek... Yatılı Bölge Okullarının asimilasyon amacı-

nı taşıdığını söyleyerek... Kürt halkının kendi kaderini tayin etmesini savunarak... Milli duyguları yok edici ve zayıflatıcı propaganda yaptıkları, vatanın bütünlüğünü, milletin birliğini bozdukları için cezalandırılmalarını..."

TÖB-DER davasındaki çok önemli bir diğer nokta ise namuslu ve kararlı unsurların faşizmin zorbalıklarına, zulmüne boyun eğmeyişlerinin bir kez daha somutlanmasıydı. TÖB-DER yöneticileri dava süresince demokratik öğretmen hareketinin onurunu koruyarak faşizme ödün vermediler ve ona karşı direndiler. Onlar faşizmin iğrenç yüzünü şöyle sergiliyorlardı:

"Faşizme karşı oluşumuz bizim demokrasiden yana oluşumuzdan kaynaklanır. Oysa faşizme karşı oluşumuz suç gibi gösterilmeye çalışılmaktadır. Faşizme karşı olmak suç değil, olmamak suçtur. En ağır insanlık suçlarından biridir. Faşizme karşı olmamak insan haklarına, gaz odalarına, işkencelere, soykırımlara, toplama kamplarına, ırkçılığa, kısaca insanlık dışı şeylere gözyummak demektir. Faşizme karşı olmamak, en temel insan hak ve özgürlüklerinin gasbına, demokratik örgütlenmenin boğulmasına, kısacası yaşam hakkının yok edilmesine evet demektir..."

(Devamı 3. sayfada)

NAMEYÊN XWENDEVANAN

Lêdan û Kutan Xilas Nabin

Hevalên delal,
Dî roja 25.9.1981'an da min jî pîsmameki xwe namek grt, ew niha li Kurdistanê hêla bajarê Bingolê dimine, wi dî name xwe da çî serê wi qewimîye, yek-yek rêzkirîye û dibêje:

"Leşkeran bî meniya çek-silahan dî ser gundê me da grtîn. Ew yek-yek li hemû malan û dorberê wan gerîyan, lê wan tu tiştek nedît. Paşê wan jî min pîrs-pîrsiyar kirin: "Te ev kincana jî kiderê grtîn" bêje, gotin. Min got ku berî salekê min ew jî Texteqelê stendin. Lê ew gotinê min serê wan da ci negirt û ez dame ber kulman û kutan. Paşê ez bîrime bajarê Bingolê. Ez li wir 5 rojan mam, lê ew 5 roj wek 5 salan wusan li min dirêjbûn. Bo wê yekê ku wan ez şev-ro dikutam, wan nav-nûçik li min dikimn.

Disa dî roja 2.10.1981'an da li gundê ... bî navê H.Y. mirovek dî besta gund da, dan ber lêdanan. Hemû jin, keç û bûkên gund civandin û ew jî bî kulman va kutan, eziyet li wan kirin. Wan timê navê kesên ku xwe veşartine û şuna çek-silahan dixwastin hinbîbin. Dema ku tiştek destê wan nehat, îjar wan xoy xistin ber çav û dî nav birinê lingên wan. Ji ber van zordestîyan jinên gund bî darsîngan va êrişî ser cendîrman kirin. Lê paşê wan jin-mêr negotin hemû dor bî dor kutan. Niha jî ew her şev li gund pezeke malekê şerjêdîkin û kêfa xwe dînhêrin.

Dî berê da gundên Karêr (Karêr navê 9 gundên bajarê Gixiyêne) salê du cara jî bo çêrandina pez-dewarên xwe derdikevîne zozanan. Lê isal dema ku wan xwest derkevne zozanan, leşkeran ne hişt ew derkevîni û ew şunda vegehandin. Cenderman bawerîya xwe bî gundiyan neani, digotin ku "weki hûn derkevîni zozanan, kesên ku fîrînin, hûnê biparêzin." Li gundên ... û ... wan çend leşgergeh avakirîne. Yek jî gundeki here gundeki dîm pêviste destûrê bigre. Gundi her-sê danê xwarîni jî ber zorê van leşkeran, danê êvarê jî pêviste gundi goşt çêkin. Muxtarên van gundan jî nîzanan çî bîkin, ew dibêjne muxtaran "Hûn heryek wek cendîrman, pêviste aliyê me bîgîrin" û ew vi tehri zordestîyên xwe zêtir dikimn.

Karkerek jî Kurdistanê

Metropoldeki Kürtler de İrkçı Baskı Görüyorlar

Değerli yoldaşlarım,
Birkaç senedir Federal Almanya'da çalışarak geçimini kazanan Kürdistanlı bir işçiyim. Almanya'ya geldiğimden beri halkımızın biricik yayın organı olan Dengê KOMKAR'ı hevesle ve merakla okuyorum. Yoldaşlarım, ben bundan bir süre önce Türkiye'de izinden geldim. Orada gördüklerimi, duyduklarımı aynen size yazıyorum. Bizler metropoldeki Kürtler yaklaşık 150 yıl önce halkımızdan, vatanımızdan koparılıp İç Anadolu'ya (Cihanbeyli) sürülmüşüz. O kadar zaman geçmesine rağmen halkımız dilini, kültürünü, örf adetlerini unutmamış. Ama 12 Eylül'den sonra halkımız üzerinde uygulanan baskı, terör, zulüm kat kat artırılmıştır. Ben köyüme vardığımdan 2 gün sonra karakol komutanı yaklaşık 20 askerle geldiler. Askerler tek ev dolaştılar, dediler ki "herkes camiye gelsin" bizde gittik. Komutan cebinden bir liste çıkardı. 27 kişinin ismini okudu ve bunların silahı olduğunu söyledi. Silahları istediler ve bazıları silahı getirip teslim ettiler. Olmayanlara da 3 gün tanındı. Üç gün içinde bu adamlar varını-yokunu satıp silah temin ettiler. Komutan silahları almaya geldi ve aldı sonra şöyle dedi: "Diyorlar ki Türkiye'de işkence var. Ben

karakola düşen bir adamı konuşturmak için her taktiği kullanırım". Buna kendimde şahit oldum.

Diğer bir olay: Bir akıl hastasının üzerinde silah yakalanıyor. Adama işkence ederek silahı kimden aldın diye soruyorlar. Bu da korkusundan bir köylünün ismini veriyor. Askerler köye geliyorlar, bu adamı yakalıyorlar jipin arkasına bağlıyorlar. 1 km jipin arkasından sürüklüyorlar. Halk ellerinden almak istiyor ama askerler dipçikle zevap verince geri dönmek zorunda kalıyor. Ve bu köylüye aşırı derecede işkence yapıyorlar. Daha sonra 1 ay hapis, 40 bin TL de para cezasına çaptırıyorlar hiç suçu yokkene.

Başka bir olayda Haymana'nın Bumsız köyünde geçiyor. Halk köy odasında oturuyorlarmış. Orada köylülerden biri demiş ki "Nedir bunlar, biş işsizlikten sürünüyoruz hükümet te bize bir işyeri veyahut bir fabrika açmıyor, Türkiye'nin sermayesini hep Atatürk'ün heykellerine veriyor". Aynı anda orada bulunan bir çahş (muhibir, uşak) bu durumu ispiyon ediyor. Akşam askerler gelip adamı alıyorlar, sabah cenazesini evin önüne atıyorlar. Benim de 1 ay içinde tanık olduğum ve duyduğum olaylar bunlar.

Dersim'de Tek Gencimiz Dışarda Kalmadı

Sevgili arkadaşlar,
Sizlere Dengê KOMKAR yoluyla okuyucu yurtseverlere duyurursunuz düşüncesiyle bana Türkiye Kürdistanı'ndan bir arkadaşın yazdıklarını yazıyorum. Mektup aynen şöyle:

"Askeri cunta Tunceli'yi (Dersim) kasıp kavuruyor. Kayseri'den gelmiş komandolar gözleri dönmüş aç kurtlar gibi köylerimize saldırıyorlar. İnsanlık düşüncesinden uzak bu faşist cunta Tunceli'de tek gencimizi dışarda bırakmadı. Her genci suçlu-suçsuz işkence tezgahlarından geçiriyorlar. Ve nitekim bu tezgahlardan beni de geçirdiler. Faşist Cuntaya bağlı askerler beklenmedik bir gün köyümüze olan ...'ı bastılar. Köyüm içinde hiç kimse kalmayacak bir bi-

çimde kadın, erkek ve çocuk hepsini bir tarlaya topladılar. Hepimizi aradıktan sonra kimliklerimizi aldılar. Daha sonra biz altı arkadaşı alıp önce Suat ve daha sonra Sütlüce köylerine getirdiler. Sütlüce karakolunda ifadelerimizi aldıktan sonra bizi ellerimiz ve gözlerimiz bağlı halde cemseye bindirerek Tunceli Komando Alayı'na götürdüler. İlk geceyi soğuk bir salonda ellerimiz ve gözlerimiz bağlı olarak sandalye üzerinde geçirdikten sonra diğer gün biz 6 arkadaşı bir koğuşa getirdiler. Ellerimiz ve gözlerimiz bağlı şekilde bizi uzun süre dövdükten sonra başladılar siyasi sorular sormaya. Bu soruların sadece birkaç tanesi şöyle: Komünizm nedir? Sosyalizm

nedir?, Terörizm ve miting nedir?, Grev nedir? Faşizm nedir? Lenin kimdir, Marks nerelidir?, Stalin kimdir? vs...

Gözlerimiz günlerdir bağlıydı, dayakların nerden geldiğini bilmiyorduk, her biri bir köşeden vuruyordu. 13 gün Tunceli'deki bu muamelelerden sonra bizi gözlerimiz bağlı ve başımızı da bacaklarımızın arasına eğdirerek 4-5 saat yolculuktan sonra arabadan indirdiler. Daha sonra 5-6 saat hazırol vaziyetinde beklettikten sonra her birimize birkaç kaşık çorba ve bir dilimcik kuru ekmeğe verdiler gözlerimizi yarım açmaya izin vererek yedirdiler. Ben dikkatli bir şekilde yanımdaki ihtiyardan nerde olduğumuzu sordum. O ihtiyar çevreyi daha iyi tanıdığı için olsaki, bana buranın Hozat alayı olduğunu kulağıma fısıldadı, birbirimizle konuşmayı zaten yasaklamışlardı.

Bizi bir gece sadece göm ile betonun üzerine yatırdılar. Ben fırsat bulup bir de baktım ki neler göreyim. Çocuk, genç ve yaşlı insanlarımızdan oluşan büyük bir kitleyi bir araya toplamışlar...

Bu arada 15 gün geçmişti, son olarak ta beni bir falaka, işkence makinesine bağladılar. Daha sonra joplarla, sopalarla ayaklanma ve belime vuruyorlardı. Bir taraftan da hangi siyasette ve kimle çalıştığımı soruyorlardı. Ben bilmiyordum soruyorlardı. Ben bilmiyordum cevap verince onlar sürekli dövüp sövüyorlardı. Bizlerden birşey öğrenemeyeceklerini anladıktan sonra yine gözlerimiz bağlı ıssız bir yöreye götürüp serbest bıraktılar ve Ankara'da olduğumuzu söylediler. Halbuki bizi Nazimiye'ye brâ' mışlar. (Nazimiye Tunceli'nin kazasıdır) Sonradan çevremizden yardım görerek eve gelebildik.

Bir arkadaşımızın
Dersim

İRAN
ve
İRAN KÜRDİSTANI
DEVİRİMİ

T K S P Yayınları

FAŞİST CUNTA EGE'de DÜZENBAZLIK PEŞİNDE

Türk burjuvazisi ötedenberi maceraya atılmak istediği, halk kitlelerinin aleyhine kararlar aldığı zaman yalan kampanyalar açarak kendisine haklılık kazandırmaya çalışıyor. Bu genellikle Rus düşmanlığı veya sık sık "Yunan tehdidi"dir. Kabul etmek gerekir ki Türk burjuvazisi ve onun hükümetleri bu konuda bir hayli becerikli dirler de.

Son günlerde burjuva basınında yer alan: "Papandeu Türkiye, Amerika ve Avrupa'ya meydan okurken", "Lozan Antlaşmasını hiçe sayıyorlar, Yunanistan yine oyun peşinde", "Ege'de çıkacak olaylardan sorumluluk kabul etmiyoruz", "Amerika ve NATO'yu uyardık", "Ege denizi mayınlıyor" türünden başlıklar, faşist cuntanın Yunanistan'a karşı tehlikeli bir saldırganlık içerisinde olduğunun belirtileridir.

Gerçekten de faşist cuntanın Yunanistan'a karşı düşmanca bir politika gütmesi için burjuvazinin çıkarma uygun nedenleri var. Her şeyden önce Türkiye'de faşist halk kitlelerini ağır biçimde ezerek, Yunanistan'da PASOK iktidara gelmiş bulunuyor. Faşist Türk Yönetimi ile ilerici PASOK iktidarları doğal olarak pek çok konuda uyuşmıyorlar. Faşist cunta, güçlü ve demokratik bir iktidarın yönetimindeki Yunanistan'ı elbette istemez.

Öte yandan PASOK'un Türk devletinin Kıbrıs'ı işgal etmesine ve Yunanistan'a karşı sürekli biçimde tehditkar davranmasına karşı kararlı çıkış yapması da Türk burjuvazisinin rahatını kaçırıyor. Papandreu iktidarının NATO, AET ve benzeri kuruluşlar hakkında getirdiği görüşler ise başta ABD olmak üzere çeşitli emperyalist çevreleri rahatsız ediyor. ABD Yunanistan'da şu anda işbaşında bulunan iktidardan oldukça rahatsızlık duymaktadır.

ABD'nin bu amaçla çeşitli oyunlar oynamaya hazırlandığından, Yunanistan'daki ilerici güçlere karşı tuzaklar kurmaya çalıştığından kuşku duymamak gerekir. ABD emperyalizmi aynı amaçla, Türkiye'de işbaşında bulunan ve kendisine sadakatla uşaklık eden Evren cuntasını de devreye sokmaktan geri kalmıyor.

Türkiye'de yarattığı terör ortamında halkı canından bezdirmiş olan faşist cuntanın, kitlelerin dikkatini açlık, yoksulluk ve zulümden başka tarafa çekmek için eline geçecek her türlü fırsatı kaçırmıyacağı da ortadadır.

İşte bütün bu etkenler, faşist cuntanın "Yunan tehdidi" masalını ortaya atmasına neden oluyor. Faşist basın kolları sıvamış, yalan haber döşüyerek bu tehlikeli ve halk düşmanı oyuna zemin hazırlamaya çalışıyor.

Emekçi kitleler, Kürt halkı kendi düşmanının faşist cunta olduğunu biliyorlar. Türk ordusu Kürdistan'da halkımıza karşı bir savaş yürütüyor. O, hertürlü insanlık dışı yöntemlere başvuruyor ve halkımızın varlığını ortadan kaldırma hazırlıkları yapıyor. Bu nedenle bizim düşmanımız ülkemizi işgal altında tutan Türk burjuvazisi ve onun devletidir. Yunan halkıyla aramızda herhangi bir düşmanlık yok, olamaz da. Kürt halkı ülkemizi cehenneme çeviren kendi düşmanı emperyalizm ve tekeli Türk burjuvazisinin isteği için Yunan halkına karşı savaşmak istemiyor.

Aynı şey Türk emekçileri için de geçerlidir. Bugün onların hertürlü demokratik hakkını ortadan kaldıran ve emperyalizmin çıkarı uğruna ülkeyi yokedecek tehlikeli girişimlerde bulunan Türk burjuvazisi ve onun hizmetkârı Evren cuntasıdır. Onlar istiyor diye Türk halkı da kardeş Yunan halkıyla savaşa girmeye karşı sessiz kalacak değil.

Halklarımız emperyalizm ve tekeli Türk burjuvazisi daha büyük kârlar elde etsin, faşist cunta kanlı yüzünü gizlesin diye ölmek istemiyorlar.

Faşist cuntanın halkları birbirine kırma planlarına karşı çıkmak hepimizin görevidir.

JI AUSTRALIYE

Komela Kurdên Avustralya beri çendeki şevê çêkir, di şevê da nêzkaya 350 kes beşdar bûn. Di şevê da, berpîrsiyarên komelê li ser rewşa Kurdistanê peyriwî û bala guhdaran kişand ney welatê xwe. Paşê ji folklor, muzik û listikên Kurdan çend nimûne hatin nişandin.

Ew dibistana ku beri çend mehan li Avustralya ji bo zarokên Kurd hatibû vekirin, hetani xwe beşdarî xwe dajo. Nêzkaya 20 zarokên Kurd li vir hîni zmanê Kurdi dibin. Di roja 15. 11.1981'a di radyoyê da li ser qedexekirina zmanê Kurdi li

Türkiye proqramek hate weşandin. Komela Kurdên Avustralya, usa ji car-carna derketê Televizyona bajarê Sydney.

Komela Kurdên Avustralya li ser "Qiyade Mîweqet" namek ji bo weşandinê, Dengê KOMKAR ra şandîye, em vê namê li jêr diweşînin:

"Komela Kurdên Avustralya kevneperestî û oportinîzma "Qiyade Mîweqet" (PDK-I) li hemberî tekoşîna gelê Kurd li Kurdistanê Iran protesto dike.

Ew partiyên ku ji dijîmin ra nokertiyê dikin, tu caran kêri gelê me nehatin. Ewana bext-

reş û nezanan dixapînin, li pêşîya şoreşa Kurdistanê dibin astengên mezm.

Komela Kurdên Avustralya silavên bratiyê û piştgiyê ji bo PDK-Iranê rê dîke û tekoşîna gelê Kurd li Kurdistanê Iranê pîroz dike.

Gelê me ji "Qiyadê Mîweqet" dixwaze yan xeta xwe rast bike, were ser rîya şoreşê, yan ji navê xwe biguhure, bibe "Qiyadê Xayînan û Nokeran"

Bira "Qiyade Mîweqet" nişan bide û dilvekirî beje, ji bo çî pêşmergeyên Kurd, yê Partiya Demokrat a Kurdistanê di-kuje?"

(Baştarafî 1. sayfada)

"Bu mitingleri yapmaktaki amacımız, iddia makamınca belki (kurulu müesses nizamlardan birini yıkmaya, bir sınıfın diğer sınıflar üzerinde tahakkümünü kurmaya matuf yasa dışı eylem) olabilir. Fakat bize göre bu yaşama kavgasıdır. Açlık sorunudur. Baskı ve zulümleri, kıyımları, ölümleri biraz olsun azaltabilme ve durdurabilme sorunudur. Demokrasi sorunudur, özgürlük sorunudur..."

"Yukarıdan beri açıklamaya çalıştığımız gibi yurtseverlik ve demokratik görevleri geri bırakılmı ş bir ülkenin aydın ve ilerici öğretmenleri olarak yerine getirmeye çalıştık. Bunun

için suçlanıyoruz. Hem de çürümüş, eskimiş, paslı silahlarla yolumuzdan alıkonulmak, yıllarca sürecek mahpusluk ve sürgünlerle tehdit edilerek, onurumuzdan, insanlığımızdan ödün vermemez isteniyor..."

"Bizden böyle bir ödün beklenmemelidir..."

"Öğretmenlerin ve halkının yüzüne bakmayan öğretmenler olmaksızın, aç, işsiz, mapusta ve sürgünde yaşamak ama onurlu ve alını açık yaşamak daha güzel olsa gerek..."

Faşist cunta TÖB-DER'i kapatarak, yöneticilerini cezalandırarak demokratik öğretmen hareketini durdurmayı amaçlıyor. Fakat bu konuda da alda-

nyor. Hiçbir güç insanlık tarihinin ileriye doğru gidişini tersine çeviremez. Aynı yönetimi 12 Mart'taki faşist çetelerde denemişlerdi. Bunun için de TÖS'e ve TÖS yöneticilerine saldırmışlardı. Fakat sonradan karşılarında nitel ve nicel yönden TÖS'den daha güçlü TÖB-DER'i bulmuşlardı. Demokratik öğretmen hareketi yine burjuvazinin Türkiye halklarının özgür ve mutlu bir gelecek için sürdürdükleri mücadeleden eğitim emekçileri onurlu yerlerini alacaklardır. Hiçbir gerici, faşist güç demokratik öğretmen hareketini durduramaz.

27 YILDA 16 KONUT

Burjuva basınına yansıyan iki haber: Mardin'de 1973 yılında yapımına başlanan 410 konuttan 200 tanesi bitirilmiş. Erzincan'da ise 1954 yılında deprem ve çığ felaketine uğrayan Kilimli köyü için yapılacak planlanan 42 konuttan 16'sı tamamlanabilmiş.

Bravo doğrusu "güçlü" Türk devleti gerçekten de şanına layık bir iş becermiş. 1954 yılında felakete uğrayan köylüler için yani tam 27 yılda 16 konut (siz kümes anlayın) yapıp bitirmeyi becerebilmiş. Başka bir deyişle yaklaşık 2 yılda bir ev. Mardin'de ise 8 yılda gene 20 adet evi bitirmiş. Eh bu "büyük" başarısından ötürü şimdi Kürdistanlı aileler yemeyip, içmeyip Atatürk'ün yolundaki devlete dua etsinler.. Ama bu işte bir eksiklik var ki ona değinmeden geçmemek gerekir. O da şu. Devletin geriye kalan konutların yapımını bir süre daha erteleyip yerine Mustafa Kemal'in heykellerini yapması. Köylüler ona bakıp "huzur" duyarlar. Evsizlik ise önemli değil, ona nasıl olsa alışkınlar.

BIJİ YEKİTİYA XWENDEKARÊN KURDISTAN

Hetani niha di nav 25 salan da tevgera xwendekarên Kurdistan li derweyi welat, di rêke teng û dijwar ra derbaz bû. Ji bo hingavtina vê rîya çel û kort, di nav van salan da gavne fire hatin avitîn, lê sed heyf serfiraziyên wusan mezin nehatin derxistin. Li ser yekitiya xwendekarên Kurdistan bî berpirsiyariyan û guhdarike sist-bîçuk va hate sekimandin û her komeke politik serê xwe hilda çû, an ji bî ditineke teng va ser vê pîrsê sekînin. Vê yekê perçebûn-belavbûna tevgera xwendekarên Kurdistan bî xwe ra tevayî ani. Tevgera xwendekarên Kurdistan ev çend sale jan û êşa vê yekê dîkşîne.

Ev du sale ji bo pêkanina yekitiya xwendekarên Kurdistan li derweyi welat, gelek civin hatin çêkirin, gelek bang hatin derxistin û gelek komelên xwendekarên Kurd bî vê yekê va serê xwe êşandin. Di dawiyê da di roja 24-25.10.1981'an li Berlina Rojava nûnerê çend komelên Kurd ji bo yekitiya xwendekarên Kurd hev civiyan û di vi wari da gelek biryar girtin. Navê van komelan evin:

- Komela Xwendekarên Kurdistan yê Pêşverû li Swêd.
- Komela Kurdi li Swêd.
- Komela Xwendekarên Kurd li Ewropa (Komita Amadekirina Kongra 20'an).
- Komela Xwendekarên Kurdistan li Derweyi Welat (AKSA nawend Wien).
- Komela Xwendekarên Kurdistan li Derweyi Welat (AKSA nawend Berlin).

Paşî vê biryarê, ji bo cihanina kar û baran û ji bo xebatên Kongra Yekitiyê komiteke bî navê "Komita Amadekirinê" hate avakirin. Ew nûnerên ku li Berlina Rojava gihiştin hev, li ser tevgera xwendekarên Kurdistanê û li ser rewşa Kurdistanê û li ser dirêj peyivîn, di nav xwe da dan û standin. Wan pey van şewran ser him û bîngêhên jêrin daxûyanik bî zmanê Kurdi, Tirki û Erebi derxistin. Di kerikî vê daxûyanê tê gotin ku:

a) Tevgera xwendekarî li derva pêwîste di çarçewa rêxistineke sindikati, xwendekari, Kurdistanî, demokratî û pêşverû de bixebite; serbixwe be û bî tu parti yan rêxistinên rêzani ve ne girêdayî be.

Pêwîste çalaki û weşanên komela yekbûyî di xizmeta livîna (tevgera) rîzgarixwaza gelê

Kurd de bin, li her çar perçên Kurdistanê.

b) Tevgera meye xwendekari beşek e ji tevgera rîzgarixwaza gelê Kurd. Tevgera me di têkoşina zehmetkêşên gelê Kurd da, bî pêşengiya parti û rêxistinên wî yê şoreşger û niştimanperwer beşdar dibe, piştgirtiya wê têkoşinê ji bona pêşketina civaki dike û dixebite ji bo pêkanina mafê çarenivîsê yê gelê Kurd, di welatê wî Kurdistan da.

c) Têkoşin li dijî impêryalizma cihani bî serokatîya impêryalizma Amerikê, li dijî kolonyalîstî, faşîstî, sîyonîstî, nijadperestî, kevneperestî û çeprewiyê ye (çepitiya êkstrêmîst e).

d) Rawestan li gel suzûmana welatên sosyalîst, tevgera karkeran li welatên sermîyandari û hemû tevgerên rîzgarixwaz yê gelên bindest li cihanê, ji bona aşîti, demokratî û pêşketina civaki. Tevgera me piştgirtiya têkoşina hemû gelên bindest dike, ji bo rîzgarîyê û serxwebûna niştimani.

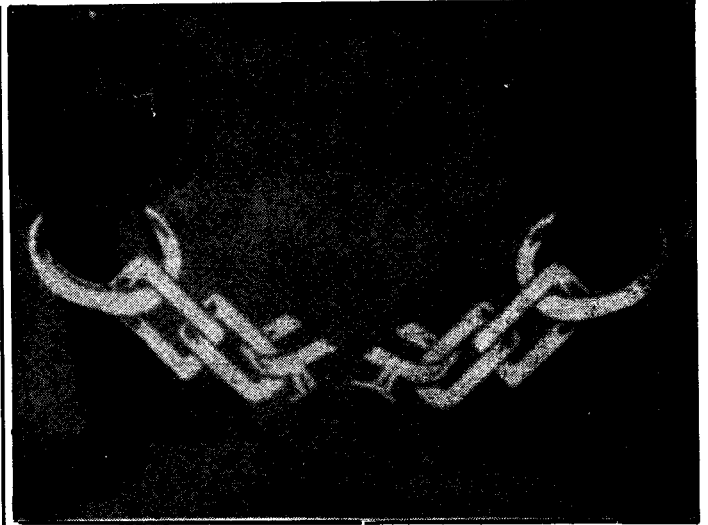
e) Yekitiya Xwendekarên Cihanê (IUS) pêşengiya tevgera xwendekarên cihanê ye. Pêwîste tevgera xwendekarên Kurdistan li derva bî çalaki di nav rêzên wê da karbike.

f) Tevgera me bî xurtî li dijî serê bîrakujîyê li Kurdistanê radiweste û maf dide xwe, rexne li çewtiya rêzaniya partiyên Kurdistanî, yê niştimanperwer û pêşverû bike û wan bî çewtiyên wan aghdar bike.

g) Tevgera me bî xurtî dixebite, ji bona hêzkirina pêwendî û hevkarîyê, di navbera tevgera gelê me û hêzên pêşverû de, yê gelên wan welatên ko Kurdistan di bin destê rejîmên wan da ye. Tevgera me piştgirtiya mafên netewî û civakî, yê "Kêmaniyên Netewî" di Kurdistanê da dike.

h) Tevgera xwendekarên Kurdistan ji xwe re wêje, çand, hûner û zarê (zmanê) Kurdi dike bar û ji bona pêşvebirina wan dixebite.

Disa di daxûyanîyê da tê gotin ku; isal di meha Tebaxê da "Kongra Yekitiyê" wê pêkbê. Di vê kongrê da endamên "Bîrêvabirina Gîştî" wê bî hîljartî. Em bawer dikin ku yekitiya xwendekarên Kurdistan di paşerojê da dijî imperyalizmê, faşîzm, feodalîzm û dijî bîndestîyê wê gavne fireh bavêje û wê dengê gelê me bilintir bike.



EL SALVADOR'da ABD TERORÜ

El Salvador'da Amerikan eliyle yonetime getirtilen faşist diktatörlük halka karşı kanlı bir savaş yürütüyor. İşkence, terör ve katliamla 4 milyonluk bir halk özgürlük ve bağımsızlık istediği için, ABD tarafından cezalandırılıyor. Aralarında terör ve katliam uzmanı 1000'e yakın Amerikalı asker-sivil danışmanın bulunduğu, gerici güçler tarafından Salvador halkına karşı yürütülen bu haksız savaş şimdye dek 12 000 insanın ölümüne yol açtı. Bugün Amerikan yanlısı faşist dikta rejimi ile halk güçleri arasında çetin bir savaş sürüyor.

Nikaragua'da Amerikan uşığı Somoza diktatörlüğünün yıkılışı ABD'yi ürküttü. ABD Asya ve Afrika'da olduğu gibi Güney ve Orta Amerika ülkelerinde de, sömürü alanlarını yitirmemek, ulusal kurtuluş hareketlerini dağıtmak için terör estiriyor, katliamlara girişiyor; işbirlikçi kukla asker-sivil diktatörlükler kuruyor.

15.10.1979'da El Salvador'da General Romero yönetimi genç subaylar tarafından devrildi. Yerine asker-sivil karması bir cunta hükümeti oluşturuldu. Yeni hükümet baskıya son vereceğini, reformlar yapacağını vaatmişti. ABD cunta hükümetini, Nikaragua'dakine benzer bir gelişmeyi önlemek amacıyla destekledi.

Hıristiyan demokratların yanı sıra, sosyal demokrat hareketin temsilcileri de yeni hükümete katılmışlardı. Komünist Partisi o aşamada suskun bir ta-

vır takınmıştı. Buna karşın muhalefetteki pek çok sol grup cunta hükümetine karşı çıktılar ve onlar bu hükümetin Amerikan'ın bir manevrası sonucu başa getirildiğini öne sürdüler.

Ocak 1980'de hükümetteki sivil güçlerin çoğu, Hıristiyan Demokratların sağcı kanadı hariç, geri çekildiler. Ve kısa bir sürede muhalefetteki güçler direnişe geçtiler, rejime karşı mücadelede güçlerini birleştirdiler.

El Salvador halkının birlik uğrunda attığı olumlu adımlar, bugün El Salvador devrimine güç katıyor.

1980 Nisan ayı başları: 50'ye yakın parti, sendika, kulü ve mesleki örgüt birleşerek "Devrimci Demokratik Cephe"yi (FDR) oluşturdular. 11.10.1980'de de 4 gerilla örgütü bir araya gelerek "Ulusal Kurtuluş Cephesi Farabundo Marti"yi (FMLN) oluşturdular. Böylelikle en geniş muhalefet hem politik hem de askeri alanda yekvucut oldu, faşist dikta rejimini devirmek, ABD'yi El Salvador'dan kovmak üzere birlikte silahlı mücadeleyi başlattılar.

El Salvador halkı er geç zafere ulaşacak ve devrimci-demokratik bir iktidar kuracaktır. El Salvador halkının bu haklı savaş dünyanın tüm ilerici güçleri tarafından geniş bir destek görüyor. El Salvador halkının birliği ve ona sağlanan güçlü enternasyonalist dayanışma zaferin güvencesidir.

Zafer El Salvador halkının olacaktır.

BUNALIMIN SUÇLUSU YABANCI

*** İŞÇİLER DEĞİL ***

Federal Almanya'da zor koşullar altında yaşayan yabancılar ve bu arada özellikle Türkiyeli emekçiler günden güne artan bir baskı ile yüzyüzel.

Bir yandan faşist ve gerici çevreler tarafından yabancı düşmanlığı kışkırtılıyor, sık sık saldırılarda bulunuluyor; diğer taraftan ise F.Alman ve eyalet hükümetleri yabancı işçilerin en doğal ve insani haklarını ortadan kaldırmaya çalışıyorlar. Örneğin: İşçileri geri gönderme planları yapılıyor. Çocuklarını ve ailelerini yanlarına getirmeleri engelleniyor, hatta çeşitli yollarla evlenmelerin önüne bile geçilmek isteniyor. İşsizlik ise zaten herkesten önce onların yakasına yapışıyor.

İşte Alman tekelci sermayesi, bu durumda kendi çıkarına uygun olarak bir taraftan çok sayıda yabancı işçiyi isten atar ve onlara binbir güçlük gösterirken diğer taraftan ise faşist ve diğer gerici çevreler tarafından yabancı düşmanlığının körüklenmesi hızlandırıldı. Elbette her iki yöntem de aynı güçlerin, yani büyük tekelcilerin bir planı sonucudur. Amaç, yabancılarla Alman halkının arasını açmak, düşmanlık tohumları ekmek ve sonuçta işçilerin ülkeyi terk etmelerini sağlamaktır.

Bunun için herşeyden önce doğal olarak Alman faşistleri devreye sokuluyor. Yabancılar hor görülüyor ve sanki bunalımın ve artan sorunların sorumlusu onlar gibi bir hava yaratılmak isteniyor.



Bir zamanlar törenlerle karşılanan ve sık sık madalya takılan yabancı işçilere karşı ortaya çıkan bu tavır değişikliği nereden kaynaklanıyor acaba? Artan yabancı düşmanlığı tesadüfî bir olay mıdır? Kuşkusuz değil. İşçilere yönelik baskılar ve yabancı düşmanlığının artması birbirini tamamlayan iki gelişmedir. Alman kapitali bir zamanlar yabancı işçi getirtmek için can atıyorlardı. Çünkü ekonomik durum buna elverişliydi. Kapitalistler ucuz işgücüne muhtaçtı. Sonuçta milyonlarca işçi evini yurdunu terk edip F.Almanya'ya geldi. Kapitalistler onları en ağır ve pis işlerde, üstelik te çok düşük bir ücretle çalıştırdılar. Bu işçiler sayesinde kârları kat kat büyüdü.

Ancak işler hep onların istediği biçimde gitmedi. Alman ekonomisi bunalıma sürüklendi. Artık işçileri kitleler halinde sokağa atmak onlar açısından gerekliydi. Doğal olarak ilk atılanlar hep yabancı işçiler oluyor. Ama bu da herşeyi haledecek bir formül değil. Çünkü işsizliğin büyümesi; işsizlik parasının ödenmesi ve benzeri nedenlerle maddi yük getiriyor. Kaldı ki bu durum sosyal huzursuzlukların da en büyük nedenlerinden bir tanesidir.

Üstelik Türkiye'de son yıllarda düzenin iflas etmesi ve ekonomik çöküntünün büyümesi yüzünden Almanya'ya kitleler halinde olan göç arttı. Faşist cuntanın işbaşına gelmesinden sonra ise politik ilticacılar akın ettiler.

Oysa işçilerin hiç bir suçu yok. Onlar keyfi olarak buralara kadar gelmiş değiller. Emekçilerin kendi topraklarından binlerce kilometre uzakta horlanarak çalışmayı, ezilmeyi göze almanın bir parça emekçilerindir. Onlar patronlar gibi büyük kârlar peşinde koşuyor değiller. Hiç kuşkusuz eğer kendi ülkelerinde yapabilecekleri bir işleri olsaydı, eğer geçimlerini temin edebilselerdi bu sıkıntılara katlanmak istemezlerdi.

Ama hepimiz Türkiye'yi biliyoruz. Tekelci Türk burjuvazisi ve onun hükümetleri Amerikan uçaklarına, silahlarına, Alman tanklarına ve Mustafa Kemal'in heykellerine verdiği değeri, insanların sorunlarını gidermeye vermiyor. Durmadan askeri yığınak yapılıyor. Bu yüzden de Türkiye'de emekçilerin milyonlarca aç ve perişan, silah ve heykeller karın doyurmuyor. İşsizlik, enflasyon faşist terör insanları canından bıktırıyor.

Bu emekçiler böyle bir ortamda başka çözüm yolu bulamadıkları için buralara kadar geldiler. Onlar yıllarca çalışıp çabaladılar ve hem Alman kapitalistlerinin kârlarını arttırdılar, hem de Türk burjuvazisi için yolunacak tavuk rolü oynadılar. Şimdi ekonomi bunalıma girince gene onlar kurban edilmek isteniyorlar. Üstelik te gece gündüz hak, hukuk, adalet laflarını ağızlarından düşürmeyenler yapıyor bunu. Kendi düzenlerinin suçunu emekçilere ödetirmek isteyenlerin elbette ciddiye alınacak tarafları yoktur. Yabancı işçi-

ler burada emekleriyle geçinen insanlardır. Onlar işine geldiği zaman patronlar tarafından farlatılıp atılacak oyuncaklar değiller.

Tüm yabancı işçiler kendilerine yönelik tehditlere karşılık birlikte hareket etmeli ve Alman halkıyla, herici ve demokratik güçlerle dayanışmalarını arttırmalıdır. Unutmamalı ki yabancı düşmanlığı körükleyenler Alman emekçileri değil, faşist ve diğer gerici güçlerdir.

GERÇEK ÜCRET- LER YENİDEN DÜŞÜRÜLÜYOR

Bazen basit bir takım gerçekler, iktidarın niteliğini ve tekelci sermayenin kitleler üzerindeki baskısını göstermeye yeterlidir. Son yıllarda ve özellikle faşist cuntanın işbaşına gelmesinden sonra Türkiye halklarının gerici güçlerin peronü görmeleri oldukça kolaylaştı. Çünkü faşist cunta attığı her adımda emekçilere yeni yükler getiriyor, onların sıkıntılarını arttırıyor.

Son zamanlardaki zamlar, ücret artışı ve "yılın adamı" hikayesi de bu örneklerin en çarpıcılarından birisi. Faşist hükümet, 1981 yılında enflasyon oranının yüzde 40 olduğunu açıklıyor. (Kuşkusuz bu rakam gerçeği ifade etmiyor ama gene de doğru kabul edelim) Gene aynı hükümet, ücret artışlarını da yüzde 25'te tutuyor. Fakat bu yüzde 25'lik artış da net değil brüt. Bu durum gözönüne alındığında işçinin ücretindeki net artışın en fazla yüzde 10-15 arasında değiştiği ortaya çıkar. Bunun anlamı, 1980 yılında hükümetin ücretleri yüzde 25-30 arasında düşürdüğüdür.

Ama iş bu kadarla da bitmiyor ve ücretlilerin kaybı yüzde 25-30 dolayında kalmıyor. Onlar bir de gelecek yılın sonuna kadar ki fiyat artışlarının tutarını ödiyecekler. Varsayalım ki bu yılki 1982 artış oranı da yüzde 40 oldu. O zaman ortaya çıkan gerçek şu oluyor: İşçi ücretleri en az yüzde 50-60 arasında net bir düşme gösterecek. O da hükümetin verdiği yalan rakamlara göre, gerçekte ise durum daha da feci.

Aynı günlerde burjuva basınında bir diğer haber de yer aldı. Açlık programının mimarı, yani faşizmin ekonomik programının yürütücüsü, emekçi düşmanı Turgut Özal, hem emperyalist basın çevrelerinde ve hem de Türk burjuva gazetelerinde "yılın adamı" olarak ilan edildi. Nedeni ise yukarıda değinilen açlık programının yürürlüğe sokması, patronların hesabına halk kitlelerini yoksulluğa daha çok itmesidir. Evet Kenan Evren'in "mutluluk" dileği emekçiler için nasıl açlık ve yoksulluksa, Turgut Özal'ın "yılın adamı" olması da öyledir. Ücretlilere düşen ise kendi düşmanlarını iyi tanıması ve kendi iktidarı için verdiği savaş güçlendirmesidir.

POLONYA SORUNU VE Ç

Polonya'da son 2-3 yıldır hızlanan karşı-devrimci çabalar, geçtiğimiz günlerde doruk noktasına ulaştı ve hükümet, olayları kontrol altına almak, bu olumsuz gidişi durdurmak için orduya başvurmak durumunda kaldı. Olaylarda başrolü oynayan ve karşı-devrimci eylemin temel üssü haline gelmiş olan Dayanışma Sendikasının kapatılması, bir kısım yöneticilerinin tutuklanması emperyalist çevrelerin büyük yaygara koparmalarına yol açtı. Bu çevreler, önce, Polonya'da halk kitlelerinin geniş bir ayaklanmasını hayal ettiler; bunun için propaganda araçlarını vargüçleriyle seferber ettiler. Polonya'ya yönelik yalan haberler üretti, radyo ve televizyonlardan kitlelere sunuldu. Bir Sovyet müdahalesi, oldu-olacak biçiminde gösterildi. Polonya üniforması giymiş Sovyet askerlerinin ülkeye sokulduğu iddia edildi. Kovboy eskisi Reagan açıkça Polonya'nın içişlerine müdahale etti ve tehditler savurdu. Emperyalist çevreler aslında bir Sovyet müdahalesini candan temenni etmekteydiler. Böyle bir müdahaleye karşı pratikte, askeri alanda birşey yapmasalar bile, Sovyetleri saldırgan göstermek, barış hareketini torpillemek ve anti-sosyalizmi daha yoğun biçimde propaganda etmek için ondan yararlanmayı umuyorlardı.

Emperyalistler, Polonya'da ordunun duruma müdahalesi nedeniyle görülmemiş bir çirkinlik yapıyor, sahte özgürlük ve demokrasi yaşları döküyorlar. Ama onlar, Türkiye'de faşist generallerin yönetime elkoymasını büyük bir sevinçle, ellerini oğuşturarak karşıladılar. Emperyalistlerin bu pişkinliğini anlamak zor değildir. Onlar dünya kamuoyunu, kendi ülkelerinin kamuoyu da dahil olmak üzere budala yerine koyuyor, kolayca aldatabileceklerini sanıyorlar.

Diğer yandan, Türkiye'ye faşist cuntanın gelişi ile Polonya olayları arasında büyük fark olduğu, bu ikisi arasında bir benzerlik kurulamayacağı açıktır. Türkiye'de cunta kitlelerin sömürüye, zulme karşı mücadelelerini bastırmak, onları zincire vurmak için iktidara el koymuştur. Bu faşist ve gerici bir cuntadır. İktidara el koyduğundan başlayarak yüzlerce ilerici insanı kurşuna dizmiş, onu

aşkın yurtseveri idam etmiş, binlercesini idamla yargılamakta. Bugüne dek yüzbinleri aşkın insan göz altına alındı veya tutuklandı. Ülkede işkence çarkı amansızca çalışıyor. Kürdistan'da halka reva görülenler ise tarihteki en cani, en zorba yönetimlerin yaptıklarını gölgede bırakıyor. Ama bu çetenin işbaşına gelişi bizzat NATO'nun onayı ve ortak planı ile gerçekleşti. ABD yönetimi bu çeteye toz kondurmuyor, onu vargüçle destekliyor, tüm yaptıklarını haklı ve gerekli buluyor, onu daha da teşvik ediyor.

Polonya'daki olaylar ise çok daha başkadır. Polonya'daki muhalefet hareketi, tam tersine, ülkede sosyalizmin kuruluşuna karşı bir tepkiyi temsil ediyor. Burada gerici unsurlar, emperyalizmin yanlıları, eski sömürü düzenini geri getirmeye çalışıyorlar. Polonya'da bir avuç tekelcinin, vurguncu ve toprak ağalarının diktatörlüğü yok. Polonya hükümeti dün halkına baskı ve işkence yapmıyordu, bugün de yapmıyor.

Ama gerçekleri tersyüz etmek, akı kara göstermek emperyalistlerin ötedenberi sanatıdır. Kendi ülkelerinde, kendi sömürü ve zulüm düzenlerinin bir sonucu olarak binbir rezillik, binbir direniş ve çatışma yer alırken, onlar, dün Çekoslovakya'daki, Macaristan'daki, bugün Polonya'daki olaylara bir cankurtaran simidi gibi sarılıyor, bir kaşık suda fırtına koparıyor, "işte bakın, halk sosyalizmi istemiyor!" diye şamata koparıyorlar. Bu tür olaylar onlara kendi yaptıklarını gölgeleme fırsatı veriyor.

Polonya olayları, Avrupa'da kitlesel barış hareketinin tam da kabardığı, ABD'nin savaş kışkırtıcısı Reagan yönetimini köşeye sıkıştırdığı bir dönemde sahnelendi. Emperyalistler, bu olaylardan, dünya kamuoyunun dikkatlerini başka yana çekmek, savunmadan saldırıya geçmek için yararlanmaya çalışıyorlar.

Ancak emperyalistlerin umdukları kursaklarında kaldı. Polonya'da bekledikleri olmadı ve olaylar yatıştı. Ülkeyi sosyalist topluluktan koparmak için yıllardır sistemli ve yoğun bir çaba harcayan emperyalistler, umduklarını bulamadılar ama, yine de anti-sosyalizm yönünde kitlelerin beynini yıkama çabalarından geri kalmadılar.

Çekoslovakya, Macaristan örneklerinde olduğu gibi Polonya olaylarından da daha uzun bir süre yararlanmaya çalışacaklar.

Emperyalistlere bakılırsa Polonya'da halk nerdeyse aç ve kitleler özgürlük ve demokrasi istiyor! Onlar Polonya'yı Şili, Güney Afrika Birliği gibi en zorba, faşist ırkçı rejimlerle kıyaslamaya kalkışıyorlar. Ancak özünde Şili, Güney Afrika Birliği gibi faşist ve ırkçı rejimlere, Türk faşist cuntasına ve tüm öteki gerici diktatörlüklere sahip çıkıyor, onları vargüçleriyle destekliyorlar. Polonya'da istedikleri ise bu türden bir karşı-devrimdir. Polonya'daki muhalefet, emperyalistlerin gizli-açık çabalarıyla birleşerek işte böylesine gerici bir hedefe yöneldi ve Solidaritet'in başında kümelmiş olanlar bunu gerçekleştirmeye hevesine kapıldılar.

Emperyalist çevreler ve Polonya'daki karşı-devrimci unsurlar amaçlarına ulaşamadılar, ama bu olayların gerek Polonya için, gerek genel olarak sosyalizm safları için bir yara açtığına, emperyalist ve gerici çevrelere yeni bir propaganda olanacağına kuşku yoktur. Bu olaylardan gereği gibi ders çıkarmak gerekir. Olayların sorumluluğunu salt emperyalist propaganda, onların ajan faaliyetlerine ve Polonya'da veya başka sosyalist ülkelerde bu aşamada, hatta ileride de varolabilecek anti-sosyal unsurlara bağlamak gerçekçi bir tutum olmaz. Komünist Partisi'nin Polonya'da iktidardan ele alışından bu yana 36 yıl geçti. Eğer böylesine uzun bir süre içinde Polonya hâlâ böylesine ciddi tehlikelerle karşı karşıya kalıyorsa bunun nedenleri üzerinde ciddi biçimde düşünmek gerekir. Nasıl oldu da Dayanışma Sendikası bir eylem ve bir varlık olarak ortaya çıkabildi, kısa sürede milyonlarca işçiyi örgütledi ve o denli yoğun grevlere sürükleyebildi?

Kanımızca olayların bu derece gelmesinde Polonya Komünist Partisi'nin sorumluluğu büyüktür.

Bir kez Parti, sosyalist ekonominin inşasında başarılı bir imtihan verememiştir. Bunun bir göstergesi tarımda sosyalist ilişkilerin bugüne kadar geliştirilememiş olmasıdır. İlk yıllarda oluşturulan köylü kooperatifleri bile daha sonraki yıllarda dağıtılmıştır. Bu politika, tarım

alanında planlı üretim ve dağıtım büyük ölçüde aksatmış, tarımın gelişmesini de uzun vadede olumsuz yönde etkilemiştir. Tarım alanındaki yaygın küçük üreticilik, sosyalist gelişmenin önünde bir ayakbağı durumuna gelmiş, geniş halk kesimlerinin özellikle yiyecek ihtiyacının düzenli ve rahat biçimde karşılanmasına zaman zaman güçlükler çıkarmıştır. Kendi kişisel çıkarlarını herşeyin önünde tutan küçük köylü üreticiler, yüksek fiyat için mallarını satmaya veya bunun için dolar istemeye kadar işi vardırmaşlardır!

Polonya'da sosyalist ekonominin inşasında başarısızlığın diğer bir göstergesi, ülkenin Batılı kapitalist (aynı zamanda emperyalist) ülkelere büyük ölçüde borçlandırılmasıdır. Bu borçlar bugün 20 milyar doları aşiyor ve Türkiye'nin Batı'ya olan borçlarından daha fazladır. Emperyalist ülkelerin iyi niyetleriyle ve sosyalist Polonyayı kalkındırmak için kredi musluklarını bu kadar açmaya hazır değillerdir. Bu ağır borçların ülkeyi Batının etkilerine açması ve birtakım tavizlere neden olması kaçınılmazdı. Yugoslavya'ya geniş kredi açan emperyalistler, bu ülkenin sosyalist ülkeler topluluğuyla arasında bir mesafe bulundurmasına, bir ortayol politikası izlemesine büyük değer veriyorlar ve bu yardımların da bunda birhayli rol oynadığına inanıyorlar. Polonya'ya yapılan "yardım" da bu ülkeyi uzatılabilecek sosyalist sistemden çekip koparma veya en azından "yugoslavlaştırma" amacını taşımaktadır.

İlk sosyalist devlet, Sovyetler Birliği, sosyalist inşaya, diğer Doğu Avrupa ülkeleriyle kıyaslanamayacak kadar güç koşullar içinde (Birinci dünya savaşının ve ardından iç savaşın bitkinliği, yıkıntıları içinde, güçlü bir emperyalist dünya sistemiyle çevrili olarak ve kendisine yardım edebilecek başka bir dost sosyalist ülke yokken) başladı. Sovyetler Birliği ülkenin kaynaklarını iyi biçimde değerlendirerek ve Sovyet emekçilerinin yaratıcı gücünü, enerjisini seferber ederek sosyalist inşayı başardı. Üstelik Sovyetler Birliği, büyük kesimi geri bir tarım ülkesi olan geniş bir ülkede sanayileşmeyi, gelişmeyi ve sosyalist inşayı başar-

IKARILACAK DERSLER

di. Oysa Polonya ve diğer Doğu Avrupa ülkeleri için 1945 yılında koşullar -faşist işgale ve yıkıntıya rağmen- Sovyetler Birliği'nin 1920'lerdeki koşullarından çok daha olumlu bulunuyordu. Polonya hem küçümsemeyecek derecede sanayileşmişti, hem ilk sosyalist devlet gibi bir boykot ve ağır bir tehdit altında değildi. Üstelik Sovyetler Birliği'nin desteğine ve sosyalizmin inşasındaki geniş deneyinden yararlanma olanağına sahipti. Oysa bugün gelinen nokta odur ki, Polonya, bir yandan Sovyetler Birliği'nin geniş desteğine, diğer sosyalist ülkelerle işbirliğine rağmen, Batılı emperyalist ülkelere irtlağına kadar borçlanmıştır. Polonya hem Doğu'dan, hem Batı'dan almış, ama buna rağmen ve belki de bunun için- sağlıklı, güçlü işleyen bir ekonomi kurmayı başaramamıştır. Sosyalizmin inşasında belirleyici olan, ülkenin kaynaklarını en iyi biçimde değerlendirmek ve herşeyden önce, işçi sınıfı başta olmak üzere tüm emekçi halkın yaratıcı gücünü, enerjisini harekete geçirmek, hem fizik hem moral alanda onları sosyalizmin kuruluşuna aktif biçimde sahip çıkarmaktır. Polonya Partisinin bunda başarılı olduğu söylenemez.

Kuşkusuz, sosyalizmin kuruluşu salt sanayi ve tarım alanında üretilenlerin miktarı ile veya varılan teknik düzeyle ölçülemez. Sosyalizm aynı zamanda bir moral değerleri sistemi, bir yaşayış biçimidir. Ve zaten bu ikisi birbirine bağlıdır, birbirini etkiler ve her iki alanda da uyumlu bir gelişmeyi başarmak gerekir.

Sosyalist toplumun insanına yön veren değerler bireycilik, kazanç ve tüketim hırsı, gösteriş tutkusu vb. burjuva değerler değil, dayanışma, iyi ber gelecek kurma, işçi sınıfı enternasyonalizmi vb. sosyalist değerler olmalıdır. Kuşkusuz, bunlar, iktidarın işçi sınıfı tarafından ele geçirilmesiyle bir anda oluşmaz. Geçmişten miras kalan ve milyonlara sinmiş olan alışkanlıklar, değer yargıları bir anda silinip atılamaz. Bunun için sistemli, kararlı çabalar ve uzunca zaman gereklidir. İşçi sınıfı partisinin rolü, kararlılığı bu alanda da büyük önem taşır.

Oysa bugün Polonya'da görünüp yaşananlar, 36 yıl içinde

alınan mesafe bakımından hiç de içaçıcı değil. Birçok emekçi, az et yediği için gözyaşları döküyor ve onların bu durumu Batı ülkelerindeki yufka yürekli insanların da yüreklerini parçalıyor! Polonya'da kişi başına haftada 2 kilo et düşüyormuş.. Bu, birçok Batı ülkesindeki ortalamanın üstünde. Bu, bir kişinin normal ihtiyacını aşıyor bile. Polonya halkı hiç de açlık çekken, yoksul bir halka benzemiyor ve değil. Bizim ülkemizde bırakın haftada, yılda iki kilo et yiyemiyen milyonlarca insan var. Ve Afrika ülkelerinde, güney Asya'da her yıl açlıktan ölen milyonlar var. Polonya'daki birkısım emekçilerin ve onların Batı ülkelerindeki yufka yürekli (!) dostlarının bu açlıktan ölen milyonlar için gözyaşı dökmeleri gerekmez miydi?

Eğer Polonya'da bu ve benzer nedenlerle bugün bir kitle muhalefeti ortaya çıkıyor, grevler yapılıyor ve durumdan yararlanan kimileri bunu bir Karşı devrime kadar varırmayı deniyorlarsa Partinin bu işteki kusuru üzerinde ciddi biçimde durmak gerekir. Parti kitleleri ne ölçüde eğitebildi? Veya hangi açık kapılar işlerin bu kerteye varmasına yol açtı?

Bugün emperyalizm bir "tüketim toplumu" yaygarası yapıyor. Emperyalist ülkelerde gerçekten de mağazalar, dükkanlar dolu ve herkes herşeyi almakta özgür! Ancak emekçilerin alabilecekleri şeyler sınırlı; çünkü işçilere ancak yaşamlarını sürdürebilecekleri kadar ücret veriliyor. Bu dolu mağazalardan yalnızca burjuvalar her istediklerini alıyorlar. Ancak bu propaganda sosyalist ülkelerin emekçilerini de etkilemekten geri kalmıyor. Gereği gibi bilinçlenmemiş, sosyalist yaşama biçimine alışmamış kişiler, çoğu zaman lüks arabalara, hatta bir blucine, parlak ambalajlı çikolataya veya ciklele temel yaşam araçlarından -konnuttan, et ve süttten, sağlam giyim-kuşam araçlarından- (ki sosyalist ülkelerde bu temel yaşam araçlarının yokluğu zaten duyulmuyor) daha çok önem veriyorlar.

Doğu Avrupa ülkeleri arasında Polonya bu etkilere en açık olanlardan biri oldu. Çünkü Polonya yurttaşları diledikleri ülkeye gidebiliyorlar. İstanbul'da

bile, bavullarındaki herşeyi, hatta sırtlarındakini satıp bir deri ceket alan Polonyalı turistler çok sık görülyor. Bu adamlarda deri cekete, kürke, parlak ambalajlı çikolataya ve benzer fantazilere karşı şaşılacak bir özlem var. Bütün bunlarla kendi ülkelerinde birhayli caka satıyor olmaları. Bu durum döviz karaborsacılığını ve çok daha kötü eğilimleri kışkırtıyor. Bizzat ülke içindeki Free-Shop'ların ise döviz karaborsasına ve Batı mallarına hevesi kamçıladiğı, böylece gösterişçiliği, bireyciliği beslediği açıktır.

Turistler Batıdan yalnızca bu tür tüketim mallarını değil, anti-sosyalist bir propagandayı da ülkelerine taşıyorlar ve ülke içinde emperyalistlerin propagandasına kulak verenlerin sayısı kabarıyor. Böylece özgürlük de anlamdeğiştiriyor. O, zulüm ve baskıdan, sömürüden kurtulmak, insanca barınmak, insanca yemek ve giyinmek, insanca dayanışmak, kendini moral ve kültürel alanda geliştirebilmek, ileri bir toplumun kuruluşuna katılmak olmaktan çıkıyor; bir blucin alabilmeye, lüks Amerikan arabalarına sahip olmaya, insanın dilediği zaman boş gezip tembellik edebilmesine, hatta eroin kullanmasına ve kendini para karşılığı satabilmesine kadar emperyalist ülkelerdeki anarşist özgürlük anlayışına dönüşüyor.

Elbette, Polonya halkının büyük ölçüde bu duruma düştüğü gibi saçma bir iddiada bulunmuyoruz. Ama bu olumsuzluklar Polonya'da birhayli yol aldı.

Kapitalist ülkelerin elinde emekçileri yozlaştırmak, onların beynini yıkamak için büyük araçlar var. Bir yandan eğitim sistemi, bir yandan kilise, radyo ve televizyon, sermayenin elindeki basın, bunun için elinden geleni yapıyor ve birhayli de başarılı oluyor. Bunun içindir ki san sendikalar birçok kapitalist ülkede işçileri denetiminde tutuyor. Örneğin işçilerin çoğu İngiltere'de işçi düşmanı Taçer'e veya benzerlerine, Amerika'da kovboy eskisi, barış düşmanı Reagan'a veya onun adamlarına oy veriyorlar. Kapitalist ülkelerde işçilerin bu çemberden kurtulmaları kolay olmuyor. Diğer yandan sosyalist ülkelerde de bu araçlar işçilerin elinde. Parti bunları en iyi

biçimde işçileri eğitmek, bilinçlendirmek, enternasyonalizm ruhunu kabartmak ve onları sosyalizmin inşasına gönüllü ve yaratıcı biçimde kazanmak için kullanabilir, kullanmalıdır.

Polonya, Partinin bu araçları iyi biçimde kullanamadığının ne yazık ki bir örneğidir. Tüm sınıf bilinçli işçiler, tüm ezilen halklar, tüm ilerici insanlar, Polonya halkının bugün bu tür sorunlar içinde bulunmasını değil onun, uluslararası işçi sınıfı hareketine karşı görevlerini etkin ve canlı biçimde yerine getirmesini beklemektedir. Polonyalı işçilere düşen, Wallesa gibi Roma'ya etek öpmeye koşan, emperyalistlerle sırtı sıvazlanan ve tüm gerici güçlerce bir kahraman haline getirilen işçi sınıfı düşmanlarını lider diye ortaya çıkarmak değildir. Onlara düşen, böyle gericilerin çağrularına uyarak grevler yapmak, üretimi düşürmek değildir. Onlar, açlıktan ölen yoksul Afrika-Asya halklarına yardım için de üretim yapmalıdırlar. Onlar emperyalizmin karşısında ekonomik yarışı kazanmak için üretim yapmalıdırlar. Onlar, emperyalizmi nasıl gerileteceğiz, ezilen halkların kurtuluşuna, kapitalist ülkelerdeki işçi sınıfının devrimlerinin başarısına nasıl yardımcı olacağız diye düşünmeli, toplantılarında bunu tartışmalıdırlar. Ve bu eğer böyle değil de öteki türlü oluyorsa Polonya Komünist Partisi'nin kendi durumunu ciddi biçimde gözden geçirmesi gerekir.

Bugün tüm gerçekler üstü örtülemeyecek biçimde ortadadır. "Karşı-devrim bastırıldı" gibi kolayca kaçan sözlerle, tüm şücu salt emperyalistlerle onların ajanlarının üstüne yıkarak işin içinden çıkılmaz. Eğer Parti kendi hatalarını ciddi biçimde görmezse bu sorunlara çözüm getiremez ve gelecekte de benzer sorunlarla karşılaşmak kaçınılmazdır.

Polonya Partisi sosyalizmin ekonomik ve moral alanda kuruluşunda önemli başarısızlıklarla karşı karşıyadır. Kitlelerle canlı bağlar kuramamış, onları sosyalizmin kuruluşuna gereği gibi sahip çıkaramamış, kitlelerin enternasyonalist eğitimi zayıf kalmış, dost sosyalist ülkelerin, en başta Sovyetler Birliği'nin yardımları iyi bi-

(Devamı Sayfa 8'de)

BINRE HOVİTİYA FAŞİZMÊ!

Dî roja 24.12.1978'an da, beri çar salan li Kurdistanê bî destê hêzên faşist bî sedan jin-mêr, kal-pir û zarokên biçûk bî hoviti hatin kuştinê. Ev bûyer li bajarêki Kurdistanê-Maraşê qewimi.

Lî bajarê Maraşê piraniya gel Kurd e, lî vî bajari jî ber bîlîndbûn û xurtbûna tevgera hêzên pêşverû-nîştîmanperwer, faşistên Tirk ketin nav tîrs-xofeke mezîn. Bo vê yekê wan li ser gelê Kurd êrişên xwe zêtir kîrîn û car-carna rîkêfi kes û mirovên pêşverû kîrîn. Dî dawiyê da endamên Tirkîş (Gurên Gewr) dî roja 24.12.1978'an da tîvdarekê xwe xilas kîrîn û bî çek-silahan va ketin nav malan, ki kete ber wan, ew kes kuştin. Wan bî taybetî Kurd lî kijan taxan û cihan dîminin, lî wan hêlan zordestiyên xwe zêtir kîrîn. Lî van hêlan bî pirani Kurdên alewi dîman. Faşistan çend kesên noker û baweriyên wan sunine xapandî û Kurdên alewi nişandan, gotin "lêxîn, ev koministî, dîxwazî welatê me beşkî (parevekin)". Paşî vê êrişî bî çavsoyî û hovitike mezîn va ew lî nav bajarê Maraşê belavbûn û kesên ku Kurdî, pêşverû û sosyalistî dan ber gullan. Kuçe, şeqem û kolanên bajarê Maraşê da xûn wek sêlav-lehiyekê herki. Zef kes bî destê faşistan hatin kuştin. Tenê de-bavê wan Kurdî wan zarokên xîlîfî-tîfalî dî derguş û hêlekanaan da qîrîrîn. Edî xûna reş kişyabû ber çavên wan, wan pêşiya xwe nedidîtin û dîketî nav malên Kurdan.

Çawa tê zanin dî dema bûyerên Maraşê da lî Tirkîyê dijî-faşîzmê tevgera hêzên pêşverû her dîxû xurt dibû û pêşta dîçû. Partiya Ecevit û Demokratên Sosyal wek tê zanin yek çep lêdixîst, yek rast lêdixîst. Lê hêzên nijadperest û şovenist ev yeka nedixwastin. Wan dixwest ku hukûmetêke wusan pevîstê ber ser text, weki dengê tu merveki pêşverû dernekeve.

(Baştarafî Orta sayfada)

çimde değerlendirilememiş, tersine anti-Sovyetizm boy vermiş ve ülke emperyalist ülkelere girtliğine kadar borçlu hale gelmiştir.

Parti içinde, Batı Avrupa sosyal demokrat partilerinin sosyalizm anlayışını savunan anti-Marksist ve anti-Leninist unsurların önemli konular ele geçirdikleri ve ülkeyi sosyalist ülkeler topluluğundan koparmaya çalıştıkları, öteden beri bilinmektedir. Bu türden kişiler Parti içindeki yerlerinden de yararlanarak, Parti Birinci sekreteri Jaruzelski'nin de belirttiği gibi, kişisel servetler de sağlamışlardır. Bu tür kişilerin lüks yaşantısının gerek parti içinde ve gerek kitleler arasında

tepkilere yol açması kaçınılmazdı. Partinin yozlaşması, kitlelerle bağımlı yitirmesi ister istemez tepkilere yol açacak ve bu tepkiler son olaylarda görüldüğü gibi kimi durumda yanlış yollara kanalize olacak, bundan emperyalistler ve onların ajanları yararlanacaktır.

Varılan noktadan sonra Polonya'nın sorunları 1945'ten daha hafif değildir. Partinin bozulan yapısını onarmak, kitlelerin yitirilen güvenini kazanmak, sosyalizmin inşası yolunda şevk ve inancı yükseltmek radikal tedbirler gerektirir. Herşeyden önce Parti oportünist, çıkarıcı, küçük burjuva unsurlardan temizlenmelidir. Kişisel çıkar sağlayanlardan ciddi bi-

Jî aliye dîm lî Tirkîyê rewşa abori nebaş bû û tevlihev bîbû. Vê yekê mercên (qewlên) hişyarbûn û serhildanê lî seranser Kurdistanê da pêkanîbû. Disa lî Rohilata

Paşî van bûyeran hînekan gotin "Sunîyan êrişî ser alevîyan kîrîn, hîneka jî gotin, na alevîyan êrişî ser sunîyan kîrîn" bî van gîlî-gotînan va hîne hêzên dî-



nêzik û navîn bîngêhên imperyalizmê dîlîvya û dileqîya. Lî vê hêlê rûmeta imperyalizma Emerîkê nemabû û sist bûbû. Jî ber vê rewşê lî hundur û lî derwayî welat hêzên faşist, imperyalist û hêzên paşverû xwastî ku leşkeran bînin lî ser text, bo vê jî lî bajarê Maraşê destpêkîrîn gel berî hevdan, dubendî nav bajarvanan da pêkanî, "tu alevîyî, tu sunîyî, gotin, gel jî hev durxîstî û bela pêşkari hev kîrîn. Dî nav vê planê da CIA, MÎT, faşist û hêzên dijî-gerîlayê hebûn. Wan ev plana bî hevra bîrîn sêri. Bûyerên Maraşê karên çend faşistên pêxas û ebosor nînbû. Dema em bîngêhên vê qewmandîne bîkîlî, rastîyê wê baş û zelal xuya bîke.

jî gel xwastî ku rûyê rastîyê veşêrî û kîras bîkî. Berdevkên burjuvazîyê dest jî vê propagandayê çewt, şaş û xelat ber-nedan.

Tenê em dîkarî tîşteki bêjîn, bî rastî lî Maraşê dî sala 1978'an da gelê Kurd hate qîrîrîn û hate kuştîne. Hêzên nijadperest û şovenist dî nav vê planê da cî gîrtî. Disa em dîkarî dî serda zêdebîkî ku destê hêzên imperyalist jî dî nav vê planê da hebû.

Me hovitiya dijîmî lî bajarê Maraşê bîrnekîr!

Berxwedana gelê me lî Maraşê iro rê nişani me dîde.

Bîmre nijadperestî û şovenîzm.

Bîjî şehîdên berxwedana Maraşê!

çimde hesap sorulmalıdır. Sosyalizmin kuruluşunda başlıca Polonya halkının gücüne, enerjisine, kaynakların iyi değerlendirilmesine dayanmalıdır, batıya ekonomik bağımlılık ilişkilerinden ülke kurtarılmalıdır. Burjuva hastalıkların sızmasına yol açan uygulamalara son veril-

melidir. Parti enternasyonalizm bayrağını, işçi sınıfı ideolojisini yükseltmelidir.

Emperyalist güçlerin hertür-lü propagandasının aksine, Polonya'daki sorunlar sistemin yapısından kaynaklanmıyor; sosyalizmin uygulamasında sınılanmış yöntemlere gereği gibi uyulmamasından, Parti'nin işlediği hatalardan ve emperyalist güçlerin bu hatalardan yararlanmasını bilmesinden kaynaklanıyor. Dileğimiz odur ki bu kötü gidişe müdahale eden ve emperyalistlerin heveslerini kursaklarında bırakan Polonya'daki devrim güçleri, gerekli radikal tedbirleri alarak ülkedeki sorunları başarı ile çözebilirler ve sosyalizmin inşası yolunda hızlı ilerlesinler.

**YAŞASIN
SOSYALİZM!**

HEVPEYVÎNEK LI SER KURDAN

Çend ruja berê li Swêd rojnamevanê Kurd Mahmut Baksî bi Wezîrê Karîrên Reger Karîr, Andersson va hevpeyvînek çêkir. Em jêr va hevpeyvîne pêşkêşî xwendevanên xwe dikim.

MAHMUT BAKSÎ:

— Li Swêdê iro nêzkaya 3 hezar Kurd dijîn. Ji bo pîrsa Kurdan hûn çî difikirin.

KARÎN ANDERSSON:

— Ez bawer dikim, ku xên ji pîrsa zmanê mader, çend pîrsên din ji hela hê nehatine çih. Pîrsa zmin bi tehreki baş ji oranebûye. Li hemberî vê yekê pîrsa Kurdan iro li cihanê wek pîrseke mezîn û fire hebûna xwe diparêze. Ez baş dizanim ku li kîderê Kurd dijîn, ew ji kêmaniyên wan welatan hin ji di nav rewşeke dijwartir da mane. Ji ber raporên destê min da, ez bawer dikim, ku Kurdên Suriyê, ji Kurdên Tirkîyê azadtîr. Lê Kurdên wîra ji wek gelên din di nav merc û rewşeke nebaş da dijîn. Belam, her Kurdek di bin nezaretê da nine. Ji bo merveki cihanina mafê starbûnê (multeci) wek tê zanin bi karên politik va girêdaye. Ez bi xwe merveki di bin nezaretê û merveki zordestiyê dibîne ji hev cuda dikim. Li welatê me ev herdu tişt ne wek hev in û angori wan ji zagonên bîyanîyan hene. Ez dixwazim herim serîki bîdme Suriyê. Çimki min li ser Suriyê hine agahdariyên mexsus destxistîye. Dema ku ez çûme li wêderê, ezê li ser Kurdan mecala agahdariyên nû bistînim.

MAHMUT BAKSÎ:

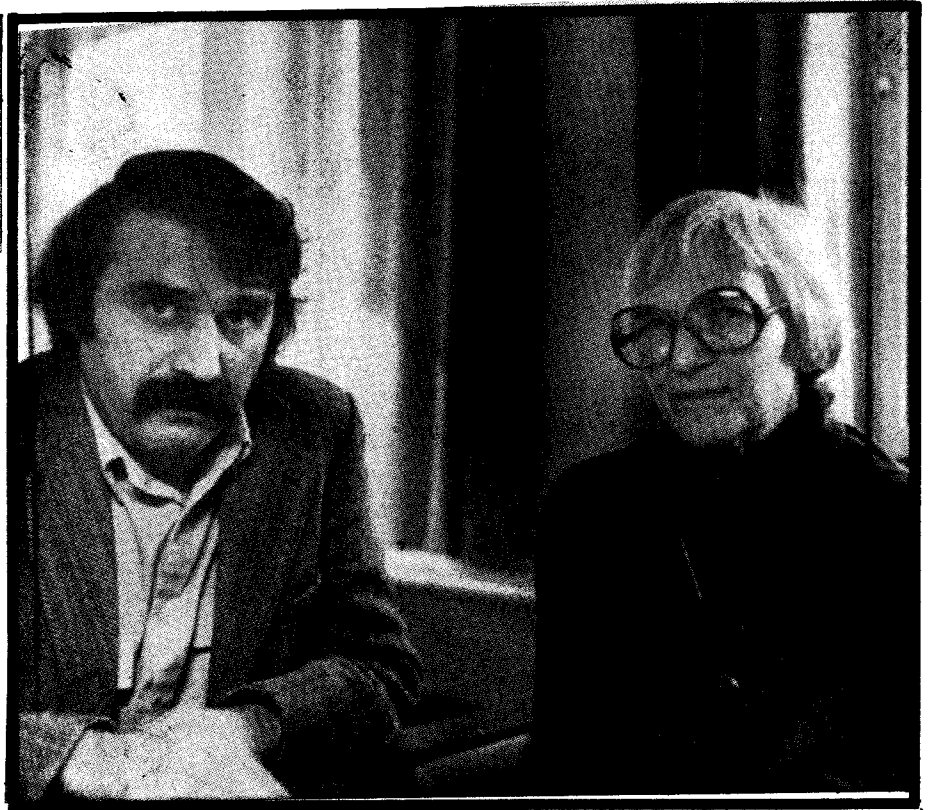
— Di sala 1975'an da li Tirkîyê hine îstatistik hatin çêkirin, angori wan îstatistîkan 6,5 milyon Kurd qet Tirkî nizanin. Bo wan mirovan cuntayê zagoneke nû derxistîye. Angori vê zagonê pêvîste ev mirovan di nav 5 salan da Tirkî hinbin, weki vê yekê neyin çih, wê mafê bajarvaniyê wunda bîkin. Ji bo vê yekê gelo Swêd nikare ser vê pîrsê di bergehêki navnetewî da dan û standînekê çêbîke.

KARÎN ANDERSSON:

— Belê, pêvîste mirov dema ku ser van pîrsên gel dîsekine, peymanê navnetewî bide ber çavên xwe. Bi taybetî mafên mirovtayê ez dixwazim bêjim. Ez bawer nakim ku pîrsa Kurdan, bi durxistinê wan va bê çih. Pêvîste ji bo ortê rakirina pîrsa Kurdan, li Tirkîyê xebat bîn çêkûn û mafên wan pêvîste bîn çih.

MAHMUT BAKSÎ:

— Li ser Kurdên Swêdê ji zordestiyên rejîma Tirk dajon û rejîma Tirk pey wan ketîye. Balyozxana Tirkîyê li vir ji bo xwendin û nivîsandina Kurdi û ji bo betalkirina pasaportên wan, dijwariyan derdixê pêşîya Kurdan. Li ser vê yekê hûn çî difikirin?



KARÎN ANDERSSON:

— Ez haj vê yekê tuneme. Ser Kurdên Swêd, an ji Kurdên bûne bajarvan, eger zordestiyên vi tehri hene, wê çaxê hukûmeta Swêd pêvîste wan Kurdan biparêze. Lê dema ku ji ber tîrsa wundakirina pasportên xwe, ew hinkirina zmanê Kurdi zarokên xwe ra zef dibînin, em wê çaxê nikarin tiştêki bîkin. Tenê em dikarin bêjin "Fermo hûn dikarin Kurdi hinbin". Disa em nikarin destûrê bîdin hukûmeta Tirk, weki pasaportên Kurdan dirêjkin.

Lê disa ji mirov dikare vê pîrsê di derekêki navnetewî da biparêze û berpîrsiyariya vê yekê hilde ser milên xwe. Ezê bi vê pîrsê va mijûl bîm.

MAHMUT BAKSÎ:

— Li Swêdê hersal nêzkaya 1250 kesan ra kontenjaneke koçeran tê vekirin. Gelo Kurd ji dikarin di nav vê kontenjanê da ci bigirin?

KARÎN ANDERSSON:

— Ev kontenjana bi komîsyona koçerana ku di nav mîletên yekbûyî da dîxebite, bi wê va tevayî tê amadekirin. Ev komîsyona, ji kesên ku welatê xwe durketine, an ji hatine durxistinê, vi mafî wan ra nas dîke. Bi vi tehri kesên ku venagerin li welatê xwe û li kampên koçerana da dimînin, wan ra kontenjana koçerana tê vekirin. Xên ji vê yekê hme kes ji bi xwe hatine. Pîraniya Kurdan bi vi tehri li Swêdê starbûne. Mercên mafê starbûnê disa komîsyona koçerana pêktine. Kurdên ku ji ber

cuntayê li Tirkîyê revine hatine û Kurdên ku li Irakê ji welatê xwe hatine durxistin, ji bo wan di komîsyona mîletên yekbûyî da Swêd xwe dikare bide ber vê pîrsê. Ezê li ser vê pîrsê bi vê komîsyonê va tevayî bîsekinim.

MAHMUT BAKSÎ:

— Wek hûn dizamin, Kurd dixwazin pîrsa Kurdan bîbin li Mîletên Yekbûyî, hûn bo vê yekê çî dikarin bêjin?

KARÎN ANDERSSON:

— Di Mîletên Yekbûyî da li ser pîrsa Kurdan min çend tişt xwendim. Çend caran ev pîrs pêşta hatiye kişandin, lê nebûye pîrsa rojê û ser wê dan û standîneke politik destpênekirîye. Her car ji dest jê hatiye berdanê. Carekê ji aliyê Moxolîstanê da bi çend daxwazan va tevayî ev pîrsa hate Mîletên Yekbûyî. Lê carke din şunda hate hildanê. Lê bibe-nebe ev pîrsa di demêki nêzik da, ez bawer dikim wê bê li Mîletên Yekbûyî. Bo wê yekê ku hetani ev pîrsa ji ortê nehate hilandinê, li Ewropaya rojava û li welatên Rohilata Navin ku Kurd jê hatine, ev pîrsa koçeriyê wê hertim bajo. Li ser vê pîrsa Kurdan ezê, bi wezîretê Şuxulên derva hevra kar bîkim.

MAHMUT BAKSÎ:

— Çima hûn zordestiyên Tirkîyê li ser gelê Kurd nadine rûyê wê û dewleta Tirk sosret nakin.

KARÎN ANDERSSON:

— Me gelek caran li Konseya Ewropayê da cuntaya leşkerî li Tirkîyê protesto kir.

Dersên Zmanê Kurdi

16

Başit geçişsiz fiillerle yapılan bileşik fiillerde kural aynıdır.

Örnek:

Derketın

Ez derketım

Tu derketi

Ew derket

Em derketım

Hûn derketın

Ew derketım

Geçişsiz basit fiillerden diğêr örnekler:

Razan : Ez razam, tu razayi, ew raza, em razan...

Rabûn : Ez rabûm, tu rabûyi...

Bûn : Ez bûm, tu bûyi...

Ketın : Ez ketım, tu keti...

Briqın : Ez briqım, tu briqi...

Görüldüğü gibi geçişsiz fiillerin mazi zamanlarında

1. grup zamirler, geçişli fiillerin mazi zamanlarında ise

2. grup zamirler kullanılıyor.

* * *

Alikari kırın

Azad alikariya diya xwe kır.

Tu alikariya hevalê xwe bıke.

Pê qayil bûn

– Tu bı vi çakê ti qayil bûyi?

– Na ew teng e.

– Ka li vi binêre, ev gori te ye?

– Belê, ez pê qayil bûm.

Ez *bi vi* qayil bûm.

Ez pê qayil bûm.

Pırs, bersiv û le vegerandin

Dersdar ji Elo pırsi:

– Hiv û stêrik li ku ne?

Elo bersiva wi da:

– Li ezmin in.

Xezalê ji dıkandar pırsi:

– Ev cotê qondirê bı çı ne?

Dıkandar lê vegerand:

– Hezar û du sed pangnot in.

Jêrin - Jorin

Jêr – Jêrin (aşğıdaki)

Jor – Jorin (yukarıdaki)

Zêr (altın) – Zêrin (altından)

Ziv (gümüş) – Zivin (gümüşten)

Bersiva pırsên jêrin bıdın:

1) Xezal û kurê xwe kengê (kijan rojê) çün sükê?

2) Ewana, ji mal çı girtın û çün?

3) Çıma Azad tevi diya xwe çü? Diya wi jê ra çı got?

4) Sük ji mala wan dūr e yan nezîk e?

5) Ew berê çün kijan dıkanê?

6) Xezalê ji dıkandar ra çı got?

7) Dıkandar çawa lê vegerand?

8) Ew cotê qondirê erzan bû, yan bûha bû?

9) Mêrê Xezalê çı kari dıke?

10) Buhayi, bo karker û sermiyandaran yeke? Çıma?

11) Xezalê cotê qondirê kırî, yan ne kırî?

12) Dı sükê da çı tèn frofın?

13) Azad bı çı qayil bû?

14) Diya wi jê ra çı kırî?

15) Lı dıkana xwarinê Xezalê çı kırın?

16) Çıma penira Ruhayê ne kırî?

17) Hêk bı çı bûn?

18) Wan çend hew hêk kırın?

* * *

Xezalê penir kırî.

Xezalê penc hew hêk kırın.

Azad sêvek xwar.

Azad du sêv xwarın.

Görüldüğü gibi nesne çoğul olunca, çoğul eki fiile yansır.

.... hêk kırî

.... sêvek xwar

.... penc hêk kırın

.... du sêv xwarın.



SINET Û ÇAND

ENVER GÖKÇE'yi YİTİRDİK

"Ben, bizden olan bütün insanların dostu;
Adı, haritalarda bile bulunmayan
Bir köyündenim Anadolu'nun.
Güzel şeylere hasrettir memleketim
Güzel şeylere hasret bu dünya."

Türkiye halkları devrimci ozan Enver Gökçe'yi 20 kasım 1981 günü yitirdi. 1920 yılında Kemaliye'nin ÇIT köyünde doğan Enver Gökçe, 1940 toplumcu, gerçekçi şiir kuşağının en önemli isimlerinden biriydi. O tüm yaşamı boyunca zorbalığa, sömürüye karşı başkaldırarak mücadele etmiş, hiçbir zaman boyun eğmemişti. Bu nedenle de her dönemde egemen sınıfların hışmına uğramış; aç kalmış, ezilmişti. Yazılarından ötürü iki kez tutuklanan Enver Gökçe yaşamının yedi yılını mahpuslarda, üç yılını da sürgünde geçirmişti. O aynı zamanda halk şiirini, halk söyleyişini günümüz şiirinde engüzel kullanabilen ozanların başında geliyordu.

"Ben şairim
Halkların emrinde, kolunda, safında.
Satırlarım vardır kahraman,
Satırlarım vardır cılız, cesur ve sıtmalı.
Ahdim var;
Terli atlet fanılalı göğüslerden
Püfür püfür geçeceğim."

diyen Enver Gökçe olayları diyalektik metodun ışığında kavrayıp yorumlayan ozanlardandı. O, dünyayı insanca yaşanacak bir hale getirmek için, şiir ve sanatı politik mücadelenin bir aracı olarak görmüştür. Şiirlerinde "ben" yoktur. Her zaman biz demiş ve kendisini "bizler"e adayarak "bizler" için mücadele etmişti.

"Biz olmasak gökyüzü, biz olmasak izim,
Biz olmasak üzüm göz, kömür göz, elâ göz;
Biz olmasak göz ile kaş, öpücük, nar içi dudak;
Biz olmasak rayı dönen tekerlek, yıkanan buğday,
Aym onbeşi;
Biz olmasak Taşova'nın tütünü, Kütahya'nın çinisi,
Yani bizsiz
Anne dizi, kardeş dizi, yâr dizi
Güzel değildir.

Gel günlerim gel de dol
Gel Aydınım, İzmirlim,
Gel aslanım Mamak'tan
Erzincan'dan Kemah'tan
Düşmanlar selam ister
Gözden, gezden, arpacık tan!"

Zıman Kilita Dilane

Hevalên hêja,
Bo derketina Dersên Zmanê
Kurdi, dî hejmarên Dengê
KOMKAR da ez gelek spasê we
dikim.

Jî ber ku heta 6 meh berê
mî nikanbû tiştêki bî zmanê
Kurdi hatiye nivisandin bixwinim
û bî Kurmancî bipeyivim.
Wexta ku Dengê KOMKAR
destpêkîr, dersên zmanê Kurdi
weşand, ez gelek şabûm.

Ez bî xwe Kurd im, lê sed
car mixabîm ku heta nîha mî
nikaribû bî zmanê xwe bixwinim,
bîwîvîvîm û bipeyivim.
Jî ber ku zaravê mî zazakî ye.
Nezaniya xwendin û axaftina
Kurdi bî taybetî bo mî kêm-
siyeke mezîn bû. Mîrovên ku
zmanê xwe nîzanî û cehd na-
kî bo hinbûna zmanê xwe, ev
tiştê gelek ecêb e.

Jî ber ku zman û çand her
tiştê gel e, şerê çandiyê par-
çek jî şerê azadiyê ye.

Bî alikariya hevalên xwe, ne-
maze bî alikariya Dengê KOM-
KAR mî destpêkîr bî xwendin
û nivisandina zmanê Kurdi pêş-
tabîr. Ango kê mî be jî ez dikim
bî zmanê Kurdi bixwinim,
bîwîvîvîm û bepeyivim. Nemaze
ew tiştê ku dî rupelên Dengê
KOMKAR da bî zmanê Kurdi
hatîne nivisandin, ez gelek baş
dixwinim û fêrdibim.

Ew hevalên ku zmanê xwe
nîzanî, ez wan hêwî dikim,
gavekê berê dest bî xwendin
û nivisandina zmanê xwe bîkîm.
Ev tiştêki nezore, lê belê tiştê-
ki gelek bî rûmete.

Bî alikariya Dengê KOM-
KAR û cehd û qiretê xwe hûn
dikarin zmanê xwe hinbîm.

Bo van xebatên hêja û gran-
bîha ez Dengê KOMKARê ra
gelek spas dikim.

Bî silavên germin û şoresgerî
Yadq

1924 - 1981



X.C. Muradov ÇÛ SER HEQIYA XWE

Rojnemevan, nivîskar û ser-
werê Radyoya Erivanê, Xelilê
Çaçan Muradov dî 57 salîya
xwe da çû lî ser heqîya xwe.
Ew gelek salan jî bo pêştabîrî-
na çand, sinet û edebiyata Kur-
dî xebitîye û bî van pîrsan va
serê xwe eşandîye.

Xelil Muradov zaningeha
Pedagojiyê kutakîriye. Paşî
xilaskîrîna xwendîna xwe ew
çend salan dî kolxoz û dî nav
cêrgên komsmolê da xebitîye.
Jî sala 1957'an da, hetanî sala
1961'an ew dî televizyon û
radyoya Erivanê da, dî beşa
xeberêd Kurdi da bûye serwêr.

Dî nav van salan da wî jî bo
pêştabîrîna sazbandîya Kurdi û
jî bo berevkîrîna klam-stranên
Kurdi gelek kar kirîne. Jî van
klam-strana car-carna hinek dî
radyoya Erivanê da hatin we-
şandin.

Xelilê Çaçan Muradov wu-
san jî dî warê pêştabîrîna zar-
gotin (folklor) û edebiyata Kur-
dî da gelek karên hêja pêkani-
ye. Dî gelek berevokên folklorîk
da efrandinên wî wext-wext
hatin çapkirin. "Moriyê Nenê"
bî wî navî va pirtûkeke serhati-
yan (hîkayat) jî aliyê wî da hat
nivisandin.

Jî ber serfirazî û serwextîya
xwe, ew gelek caran xelat û di-
yarîyan va hatiye rewakîrîne.
Ew bavê rojnemevan Timûrê
Xelilê bû, çawa te zanin berê
çendekî wî dî radyoya Erivanê
da şu na bavê xwe girtibû.

Брежнев Леонид Ильич
ПАРТЮКÊN L.I. BREJNEV
BI KURDÎ ÇAPBÛN
Xelilê Çaçan Muradov
(Pirtûkê serhatî)
Nizîwanîna nivîsandinê
1978

Брежнев Леонид Ильич
ВОЗРОЖДЕНИЕ
(На выключном языке)
Надательство «Анастас»
Ереван 1978

PIRTÛKÊN L.I. BREJNEV BI KURDÎ ÇAPBÛN

Bî zmanê Kurdi hetanî mîha
jî Pirtûkê Ermenîstanê 3-
pirtûkên L.I. Brejnev hatin çapkirin.
Ev pirtûkêna çawa bî Kurdi
dî usa jî bî gelek zmanên din
va derketin. Ev pirtûkê ser-
hatî çîkaneyî diwîvîvîvî hatî-
nê nivisandin. Dî van romanên
mîha da L.I. Brejnev serhatî,
birandin û buyarên bî ser wî ra

derbistîne, bî zereki delal
va yek-vek nivîsandin.
Xopan (1960), Daxîlçan-
dîn (1978), Lîstên Biçûk
(1978) ev herse pirtûkê jî aliyê
Emirîkê Serdar û Mîroyê Başê
da hatîne wergerandin. Çawa
te zanin Mîroyê Başê û Emirîkê
Serdar da nivîskarî Kurdi
jî mîha jî Yekîtiya Sovyetan
dandin.

FAŞİST CUNTA DİSK'İ YARGILIAMAZ !

Halk düşmanı faşist cuntanın DİSK hakkında açtığı davaya geçtiğimiz günlerde başlandı. Savaş hükümlerine göre yapılan duruşmada daha ilk günden itibaren faşist mahkemelerin maskesi düştü. Onlar Evren tayfasından aldıkları emirle DİSK yöneticilerinin savunma haklarını kısıtlama yoluna gittiler ve işi avukatları salondan çıkarmaya kadar vardırıdılar.

52 yöneticisinin idam talebiyle yargılandığı, 2000 kişinin ise daha sonra yargılanacağı davada faşist mahkemenin bu huzursuzluğu ve saldırganlığı nedensiz değildi. Onlar haksız bir davaya baktıklarının bilincindedir. Bu davanın, gelecekte faşizmi mahkum edecek bir gerekçe olacağını biliyorlar. Çünkü DİSK hakkında açılan dava, faşist cuntanın Türkiye işçi sınıfına yönelttiği gerici terörün bir parçasıdır. Bu nedendir ki onlar, DİSK davasından korkuyorlar ve suratlarına indirilen bir şamar olmasını engellemek için çırpınıp duruyorlar.

DİSK davasına bakıldığı bugünlerde Türkiye'de çok şeyin değişmekte olduğunu bilmek zorundayız. Aslında faşist cuntanın DİSK'e saldırmada şaşılacak bir yön yok. Çünkü faşizm tekelci sermayenin en gerici, en şoven kesiminin kanlı diktatörlüğüdür. Faşizm, dünyanın neresinde iktidara gelirse gelsin aynı şeyleri yapar. Faşist iktidarlar bir avuç tekelci sermayenin çıkarları uğruna milyonlarca emekçiyi ve en başta da işçi sınıfını ezer, baskı altında tutarlar.

Açık ki bugün işçi sınıfına azgınca sınıra saldıran faşist cunta da tekelci sermaye emirlerine göre hareket etmektedir. Patronlar yıllarca DİSK'i boy hedefi haline getirdiler. onu yıpratmak, işçi sınıfı üzerindeki etkinliğini kırmak ve giderek kapatmak için çeşitli yollara başvurdular. Ama tüm oyunları boşa çıktı ve DİSK ile tekelci sermaye arasındaki mücadele keskinleştikçe, işçi sınıfının daha büyük bir bölümü; aktif ve militan kesimi onun saflarında birleşti, DİSK büyüdü, güçlendi.

DİSK büyüyüp güçleniyordu, çünkü o gücünü işçi sınıfından alıyordu. O, bir avuç soyguncu çetesinin kurduğu sömürü ve baskıya karşı işçilerin ve emekçilerin çıkarlarını savunuyordu. O, zalimlerin düşmanı ezilenlerin ise dostuydu.

Bu nedendir ki Amerikan bakanlarını törenlerle karşılayıp, emperyalizmin çıkarı için Türkiye halklarını bir atom savaşının içerisine sürüklemekten çekinmeyen faşist generaller, emperyalizme, ırkçılığa, sömürüye ve baskıya karşı olan herkese;

tüm örgütlere düşmanlar. İşte onların DİSK'i yargılamaya kalkışmaları da bu şekilde yerli ve yabancı parababalarına uşaklık etmelerinde kaynaklanıyor. Efendileri buyurunca Evren ve tayfasına düşen onu yerine getirmekten ibaret oluyor.

Bugün faşist mahkemede DİSK yöneticileri yargılanıyorlar. Ama bu haksız bir davadır. Bu zalimlerin ezilenlere yönelik

yüyecektir. Onlar gelecekte çok daha büyük ve güçlü bir DİSK'i yaratmak için bugünden mücadele ediyorlar. Omuzlarındaki birkaç yıldız adam olmanın ölçüsü haline getirmiş olan, soygun düzeninin bekçisi generaller, işçi sınıfının mücadelesini durduramazlar. Gölgesine sığındıkları numlular da onları hakettikleri sona gitmekten burtaramıyacaktır.



DİSK Davası Tepkiyle karşılandı

Faşist cuntanın DİSK hakkında açtığı dava o derece haksız bir davadır ki, Avrupa kamuoyunda ve burjuva çevrelerinde bile büyük bir tepki uyandırdı.

Uluslararası Çalışma Örgütü (ILO), Dünya İş Konfederasyonu, Uluslararası Hür İşçi Sendikaları Konfederasyonu, Avrupa Sendikalar Konfederasyonu ve daha pek çok ulusal ve uluslararası kuruluş DİSK yöneticilerinin yargılanmasına karşı açık tavrı takındılar.

Davanın başladığı günlerde DİSK Genel Başkanı Abdullah Baştürk'ün, Uluslararası Kamu Personeli Sendikası Yönetim Kurulu onur üyeliğine seçilmesi ise faşist cuntanın yediği yeni bir şamar oldu. Sendika bu kararı DİSK'i yargılayan cuntayı protesto etmek için aldı.

Sertên salawexti: 6 mehi 10 DM, sali 15 DM.
Abone şartları: 6 aylık 10 DM, yıllık 15 DM.

Hesap-No: Postscheckamt Frankfurt
Konto-Nr. 405767 - 606

Xwedi
Sahibi

► Federasyona Komelên Karkerên Kurdistan lı Elmanya Federal

Navnişan: 6000 Frankfurt, Westendplatz 34, Federal Almanya

Berpîrsiyar
Sorumlu

► A. Saydam

IMPRESSUM

Herausgeber: KOMKAR

Föderation der Arbeitervereine

aus Kurdistan in der BRD

Verantwortlicher Chefredakteur:

A. Saydam

Druck: Eigendruck